

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

926

Vragen van het lid **Harbers** (VVD) aan de Minister van Financiën over *het bericht «Italy's cabinet approves Monte dei Paschi bailout» in de Financial Times* (ingezonden 27 december 2016).

Antwoord van Minister **Dijsselbloem** (Financiën) (ontvangen 13 januari 2017)

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Italy's cabinet approves Monte dei Paschi bailout»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2, 3 en 6

Kunt u, zodra deze informatie beschikbaar is, meer informatie verschaffen over de precieze invulling van deze reddingsoperatie? Hoe verhoudt deze reddingsoperatie zich tot de BRRD (Bank Recovery and Rescue Directive) en de staatssteunregels?

Kunt u bevestigen dat Italië zich volledig committeert aan het nakomen van de afspraken uit de Bankenunie, ondanks het eerdere verzet hiertegen?

Klopt de bewering in het artikel dat de Europese Commissie al toestemming gegeven heeft voor het reddingsplan? Hoe kan de Commissie al akkoord zijn als de details van het plan nog niet bekend zijn? Wordt de toestemming van de Commissie, of de mogelijke bezwaren, openbaar gemaakt?

Antwoord 2, 3 en 6

In antwoord op eerdere vragen van het lid Harbers heb ik uiteengezet wat de mogelijkheden zijn voor overheden om orde op zaken te stellen bij banken. Mijn brief van 6 juli jl. maakte onderscheid tussen enerzijds liquiditeitssteun en anderzijds kapitaalsteun, waarbij ik aangaf wat de voorwaarden hiervoor zijn en hoe deze worden toegepast door de bevoegde autoriteiten.²

Het is aan de Europese Commissie om te beoordelen of er bij maatregelen door een nationale overheid sprake is van staatssteun en zo ja of deze geoorloofd is. Zodra de Europese Commissie een formeel oordeel geeft over

¹ «Italy's cabinet approves Monte dei Paschi bailout» <https://www.ft.com/content/a018e818-c831-11e6-9043-7e34c07b46ef>

² Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2015–2016, nr. 3097

een steunmaatregel wordt dit gepubliceerd op haar website. Inmiddels is op de website van de Europese Commissie zichtbaar dat is besloten om geen bezwaar te maken tegen liquiditeitssteun aan de Italiaanse bank *Monte dei Paschi di Siena*.³

In het *Financial Times* artikel waar het lid Harbers naar verwijst wordt ook gesproken over kapitaalsteun aan *Monte dei Paschi di Siena*. Hierover is nog geen definitief oordeel door de Europese Commissie gegeven. Zoals beschreven in mijn brief van 6 juli jl. is voor preventieve herkapitalisatie goedkeuring van de Commissie op basis van de Europese staatssteunregels vereist. Hiervoor dient aan een aantal voorwaarden uit de BRRD te worden voldaan.⁴ Wanneer op grond van het oordeel van de toezichthouder en op basis van het herstructureringsplan van een bank door de Commissie toestemming wordt gegeven voor toepassing van preventieve herkapitalisatie dan kan het oordeel van de Commissie terug worden gevonden op de website van de Commissie.⁵

Vraag 4 en 5

Waaruit bestaat de uitzondering in de Europese regels ter bescherming van kleine beleggers waar Italië gebruik van lijkt te willen maken? Welke voorwaarden en eisen zijn daarop van toepassing? Wat wordt gekwalificeerd als een «kleine spaarder»? Wat bedoelt u met uw opmerking dat «De Europese regels verzetten zich hier (het beschermen van kleine spaarders) ook niet tegen, maar dat kost natuurlijk wel veel geld»⁶ Kunt u bevestigen dat de Italiaanse overheid ervoor kiest om de zogenaamde «retail bondholders» te compenseren voor hun bijdrage aan de bail in? Is dit geen omzeiling van het principe dat de primaire lasten gedragen dienen te worden door investeerders en niet door de belastingbetaler?

Antwoord 4 en 5

In antwoord op eerdere Kamervragen heb ik aangegeven dat autoriteiten in geval van «bail-in aanvullende maatregelen kunnen treffen ten behoeve van kwetsbare groepen.⁷ In het *Financial Times* artikel waar het lid Harbers naar verwijst staat dat Italiaanse ambtenaren zouden hebben gezegd dat sommige *retail* obligatiehouders worden gecompenseerd indien zij worden geraakt. De precieze vormgeving van een dergelijke compensatie is vooralsnog onbekend. De Europese regels voor banken kennen geen generieke uitzondering voor de «bail-in» van «kleine spaarders». Compensatie kan in sommige gevallen echter op zijn plaats zijn, bijvoorbeeld indien *retail* beleggers bij de aankoop van kapitaalinstrumenten niet goed geïnformeerd zijn over de risico's. Uiteraard dient een eventuele compensatieregeling conform de staatssteunregels te zijn.

Vraag 7

Heeft het plan consequenties voor de Italiaanse begroting, en zo ja, welke? Indien ja, valt deze steun onder enige vorm van «flexibiliteit» uit het Stabiliteits- en Groeipact?

Antwoord 7

De exacte uitwerking van een plan waar het *Financial Times* artikel over spreekt is nog onzeker. Hierdoor is ook niet zeker wat de exacte gevolgen zijn voor de Italiaanse begroting. In algemene zin verhoogt zowel een kapitaalinjectie in een financiële instelling als een eventuele compensatie van *retail*-beleggers de EMU-schuld van een lidstaat. In hoeverre dit impact heeft

³ «Request for Liquidity Support by BMPS» http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_47081

⁴ De voorwaarden voor preventieve herkapitalisatie staan beschreven in artikel 32(4)(d) van de BRRD. Zie voor een opsomming van de in dit artikel genoemde voorwaarden ook het Commissie besluit inzake «Piraeus Bank» http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/261238/261238_1733314_89_2.pdf

(regel #160) en regel #169 van het besluit inzake «National Bank of Greece» http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/261565/261565_1733770_121_2.pdf

⁵ «State Aids cases by date – Last 3 months»

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_sa_by_date

⁶ www.telegraaf.nl 23 december 2016: Monte dei Paschi vraagt staatssteun aan.

⁷ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2015–2016, nrs. 2365 en 3079

op het (structurele) EMU-saldo van een lidstaat, en daarmee de naleving van de preventieve arm, hangt af van de precieze vormgeving en de beoordeling hiervan door de Europese Commissie.

Vraag 8 en 9

Kunt u toezeggen dat u zich er volledig voor zal inzetten om de (geloofwaardigheid van de) regels van de Bankenunie overeind te houden?
Ziet u de huidige gang van zaken als extra steun voor de inzet van de Nederlandse regering om eerst tot substantiele risicoreductie in de financiële sector te komen alvorens er zelfs maar overgegaan kan worden tot mogelijke vormen van risicomutualisatie, bijvoorbeeld in relatie tot het Europees Depositogarantiestelsel?

Antwoord 8 en 9

Ik blijf me inzetten voor een adequate en consequente toepassing van de Europese regels voor banken. Er zijn inderdaad nog stappen te zetten als het gaat om het verminderen van de risico's in het Europese bankwezen, alvorens over te gaan tot verdere risicodeling. De routekaart voor de bankenunie, die tijdens het Nederlands voorzitterschap is afgesloten, is hierbij voor de regering leidend.⁸

⁸ Kamerstuk 21 501-07, nr. 1334